

Émile Zola

Izabrana pisma

S francuskog prevela i priredila

Mirna Sindičić Sabljo

Émile Zola: Izabrana pisma

Biblioteka Ineditum

Urednik Marko Gregur

© Neolit, 2026.

© za prijevod Mirna Sindičić Sabljo i Neolit, 2026.

Sva prava pridržana. Nijedan dio ove knjige ne smije se reproducirati u bilo kojem obliku bez pisanog dopuštenja nakladnika.

Otisnuto u ožujku 2026.

ISBN: 978-953-8563-16-4

Knjiga je objavljena uz financijsku potporu
Ministarstva kulture i medija Republike Hrvatske

Knjiga je objavljena
uz potporu Grada Koprivnice

Pisma Émilea Zole

Mirna Sindičić Sabljo

Émilea Zolu (1840. – 1902.), francuskoga romanopisca, dramatičara, novinara te likovnog, kazališnog i književnog kritičara, književna povijest prije svega pamti kao autora teorijske koncepcije naturalizma, tvorca ciklusa romana o obitelji Rougon-Macquart, središnju figuru médanske književne škole te jednog od protagonista afere Dreyfus koja je potresla francusko društvo krajem 19. stoljeća.

Tijekom života Émile Zola dopisivao se s velikim brojem suvremenika, posebice učestalo s urednicima, književnim kritičarima, kolegama piscima i političarima. Među njima su, primjerice, bili Paul Cézanne, Edmond de Goncourt, Paul Alexis, Gustave Flaubert, Paul Bourget, Alphonse Daudet, Joris-Karl Huysmans, Maurice Barrès, Stéphane Mallarmé itd². Pretpostavlja se da je tijekom života, preciznije u razdoblju između 1862. i 1902. godine, napisao oko 15 000 pisma, dakle otprilike jedno dnevno. Sačuvana i objavljena pisma nude uvid u njegova razmišljanja o razdoblju u kojem je živio, vlastitom umjetničkom djelovanju te aktualnim književnim i političkim zbivanjima. U pismima čitatelji upoznaju Zolu kao lucidnog promatrača i kritičara opsežnih društvenih transformacija tijekom druge polovice 19. stoljeća. Također, pisma nude uvid u njegova razmišljanja o žanru i poetici romana, o književnosti te o ulozi književnika u društvu.

² Biografske bilješke o Zolinim korespondentima nalaze se na kraju ove knjige.

Zolina korespondencija dugo vremena nije izazivala znatnije zanimanje, za razliku od one nekih drugih autora 19. stoljeća, primjerice Gustavea Flauberta, no nakon objave deset svezaka sabranih pisama u izdanju Édition CNRS i Presses de l'Université de Montréal, zainteresirani za Zolin rad prepoznali su važnost tog segmenta njegova djelovanja. Sredinom sedamdesetih godina prošlog stoljeća skupina francuskih i kanadskih znanstvenika započela je rad na projektu objave sabranih pisama Émilea Zole. Deset je svezaka objavljeno između 1978. i 1995. godine, a jedanaesti, u međuvremenu pronađenih pisama, objavljen je naknadno, 2010. godine.

Izdanju integralne korespondencije (CNRS/PUM) prethodila su brojna druga. Prvo među njima objavljeno je zahvaljujući autorovoj supruzi Alexandrine Zola 1907. i 1908. godine u izdanju Eugènea Fasquellea, podijeljeno na *Pisma iz mladosti (Lettres de jeunesse)* i *Pisma i umjetnosti (Les Lettres et les Arts)*. Uslijedilo je dvosveščano izdanje ukupno 614 pisama u Zolinim *Sabranim djelima: Correspondance: (1858-1871)* (ur. Maurice Le Blond, François Bernouard, 1928.) i *Correspondance: (1872-1902)* (ur. Maurice Le Blond, François Bernouard, 1929.).

Henri Mitterand uredio je izdanje 387 pisama u petnaestom svesku *Sabranih djela* objavljivanih od 1966. do 1970. Tijekom 20. i 21. stoljeća objavljena su i druga izdanja Zolinih izabranih pisama, primjerice ona objavljena u časopisu *Cahiers naturalistes* te *Pisma Henryju Céardu* (1959.), *Pisma Jeanne Rozerot, 1892-1902* (2000.), *Pisma Alexandrine* (2014.) i *Pisma Cézanneu* (2016.). Istraživanju i valorizaciji Zoline korespondencije doprinos su dali i znanstveni skup održan 2014. godine u Rennesu, *Éditer et relire la correspondance de Zola*, na Sveučilištu Zapadne Bretanje, te zbornik

radova koji je uslijedio. Također, objavljen je i znatan broj monografija i znanstvenih radova na tu temu.

Kao što je iz spomenutih izdanja vidljivo, pisma Émilea Zole mogu se podijeliti na nekoliko tematskih krugova. U prvu skupinu spadaju ona najranije napisana, upućena bliskim prijateljima Paulu Cézanneu i Jean-Baptistinu Bailleu koji su ostali živjeti na jugu Francuske. Zola se rodio 1840. godine u Parizu, no ubrzo s roditeljima seli na jug Francuske, u Aix-en-Provence, gdje njegov otac, inženjer talijanskog podrijetla imenom Francesco Zolla, preuzima novi posao. Nakon što otac umire od upale pluća u Zolinj sedmoj godini života, on odrasta s majkom te bakom i djedom s majčine strane u teškim materijalnim prilikama. Obitelj se 1857. godine preselila u Pariz. U tom se trenutku počinje dopisivati s prijateljima i školskim kolegama koji su ostali živjeti u Aix-en-Provenceu. Zola u Parizu pohađa licej Louis-le-Grand te sanjari o književnoj karijeri. U pismima Cézanneu otkriva svoje planove te prijatelja aktivno potiče da se nastavi baviti slikarstvom, unatoč očevu protivljenju. Dva mlada čovjeka, koji sanjaju o bavljenju umjetnosti, u pismima se međusobno podupiru i ohrabruju. Primjerice, Zola potiče Cézannea na dolazak u Pariz na usavršavanje, što će ovaj s vremenom učiniti. Zola prijateljima piše o knjigama koje čita, tekstovima koje piše, snovima, ambicijama ali i materijalnim poteškoćama, tjeskobi i zabrinutosti koju osjeća. Dugo je vremena vladalo uvjerenje da je njihovo prijateljstvo okončano nakon objave romana *Djelo*, no nedavno pronađeno Cézanneovo pismo Zoli iz 1887. godine pokazuje da tada nisu u potpunosti prekinuli odnose. Osim sa Cézanneom, Zola se dopisuje sa Jean-Baptistinom Bailleom koji se poslije školovao na École polytechnique i postao cijenjeni inženjer.

Kronologija života Émilea Zole

1840.

Émile Zola, sin Francesca Zolle (François Zole) i Émilie Aubert, rođen je u Parizu 2. travnja.

1843.

Obitelj Zola seli se u Aix-en-Provence, na jug Francuske, gdje François Zola dobiva posao na izgradnji kanala i brana.

1847.

François Zola umire u Marseilleu. Njegova tvrtka bankrotira, a udovica i sin ostaju bez imovine te redovnih prihoda.

1852.

Počinje pohađati Collège Bourbon u Aixu. Početak prijateljstva s Paulom Cézanneom i Jean-Baptistinom Bailleom.

1857.

Umire Zolina baka s majčine strane. Obiteljske se financijske prilike pogoršavaju te se s majkom i djetom seli u Pariz. Počinje pohađati ugledni pariški licej Saint-Louis. Počinje pisati poeziju.

1859.

U dva navrata ne uspijeva položiti državnu maturu. Objavljuje prvi književni tekst, pjesmu *Le canal Zola* (*La Provence*, 17. 2. 1859.).

1860.

U Parizu živi boemski, u materijalnoj oskudici. Nekoliko mjeseci radi kao službenik na pariškim riječnim dokovima.

1861. Piše kratke priče. U *Journal du Dimanche* objavljuje pjesmu *Le Nuage*.
1862. Zapošljava se u nakladničkoj kući Hachette. Isprva je zadužen za otpremu narudžbi, a potom počinje raditi u promidžbenom uredu. Surađuje s periodičkom publikacijom *Le Travail*. Upoznaje povjesničara Julesa Micheleta te književne kritičare Sainte-Beuvea i Hippolytea Tainea.
1863. Postaje šef promidžbenog ureda u Hachetteu. Počinje redovito objavljivati književne kritike u *La Revue du mois* i *Le Journal populaire*.
1864. Objavljena zbirka kratkih priča *Priče Ninoni* (*Contes a Ninon*). Upoznaje buduću suprugu Éléonore-Alexandrine Méley, znanu kao Gabrielle.
1865. Objavljen prvi roman *Claudeova ispovijest* (*La Confession de Claude*). Surađuje s periodičkim publikacijama *Le Petit Journal*, *Le Courrier du monde*, *Le Salut public de Lyon*, *La Vie parisienne* i *Le Figaro*. Entuzijastično čita djela Gustavea Flauberta, Stendahla, Honoréa de Balzaca, Charlesa Dickensa, Williama M. Thackeraya, Nathaniela Hawthornea i braće Goncourt.
1866. Daje otkaz u nakladničkoj kući Hachette kako bi se mogao u potpunosti posvetiti novinarstvu i književnosti. Zapošljava se kao književni kroničar u *L'Événement*. Druži se s likovnim umjetnicima koji

se okupljaju u Café Guerbois u ulici Batignolles (Manet, Bracquemond, Bazille, Duranty, Guillemet, Fantin-Latour, Nadar, Degas itd.). Piše tekstove o pariškom Salonu u *L'Événement* te promovira rad Édouarda Maneta. Tekstovi su potom objavljeni u knjizi pod naslovom *Moj Salon (Mon Salon)*. Objavljuje knjigu eseja o književnosti i umjetnosti *Mes haïnes*.

1867.

Objavljena brošura *Édouard Manet: Étude biographique et critique*. U *Le Messager de Provence* objavljen feljton pod naslovom *Mystères de Marseille*. Objavljen roman *Thérèse Raquin*.

1868.

Objavljen roman *Madeleine Féral*. Objavljeno drugo izdanje romana *Thérèse Raquin* s predgovorom u kojem Zola koristi pridjev „naturalistički“. Počinje surađivati s tjednikom *La Tribune*. Osmišljava ciklus romana *Les Rougon-Macquart*.

1869.

Surađuje s periodičkim publikacijama *Le Gaulois* i *La Tribune*.

1870.

Vjenča se s Alexandrine Méley. Dovršava pisanje *Uspona Rougonovih*. Tijekom Francusko-pruskog rata boravi u Marseilleu i Bordeauxu. Pokreće vlastite dnevne novine: *La Marseillaise*.

1871.

Vraća se u Pariz. Za *La Cloche* i *Le Sémaphore de Marseille* piše izvješća iz parlamenta. Objavljeni romani *Uspon Rougonovih* i *Lovina*.

IZABRANA PISMA

Alfredu Aubertu

Pariz, 21. ožujka 1858.

Dragi moj ujače,

u Pariz smo doputovali živi i zdravi, djed Aubert nije se tijekom putovanja mučio, sve je prošlo u najboljem redu.

Po dolasku u Pariz ishodio sam besplatan upis u licej Saint-Louis. Čak su me i knjigama opskrbili te mojoj mami obećali da će me pripremiti za upis na besplatni studij na Politehničkom fakultetu ili na École centrale⁴. Vidiš, imao sam sreće, čini mi se da će naši trenutni problemi uskoro biti riješeni.

Zasad smo smješteni u ulici Monsieur-le-Prince, na broju 63.

Ovo pismo nisam započeo pisati kako bih te izvijestio o novostima već zbog posve drugog razloga. Shvati, molim te, da nas je putovanje skupo koštalo te da smo po dolasku u Pariz, tijekom potrage za smještajem i opremanja kućanstva, imali mnogo troškova. Znaš da će 25-og ovog mjeseca stići djedova mirovina. Rekao mi je da te pitam možeš li mu taj novac odmah poslati, to bi ga silno razveselilo. Tebi tih nekoliko dana ne čini razliku, a tvoj bi otac, koji u svemu oskudijeva, odahnuo kad bi novac primio nekoliko dana prije. Pošalji, dakle, novac čim prije, ako možeš izravno iz poštanskog ureda u poštanski ured. I ja sam ti zahvalan, vjeruj mi, zato što shvaćaš u kakvoj smo se teškoj situaciji našli, a zbog koje i tvoj otac pati. Šaljem ti djedovu potvrdu, on je siguran da ti zamolbu neće biti teško ispuniti. Također

⁴ Visoka francuska škola na kojoj su se od 1829. godine obrazovali budući inženjeri.

te molim da novac pošalješ na moje ili majčino ime zato što je poštanski ured daleko i djed nije u mogućnosti otići do njega.

Poljubi sestričnu i ujnu u moje ime, kao i djeda Viennota⁵. Djed Aubert pridružuje se mojim pozdravima, obojica te ljubimo iz svega srca.

Tvoj odani nećak.

Nadam se da ćeš me posjetiti kad dođeš u Pariz.

⁵ Pierre-Antoine Viennot svekar je Alfredova brata.

Paulu Cézanneu

Pariz, 14. lipnja 1858.

Dragi moj Cézanne,

blago kasnim s odgovorima na pisma, uzrok tome nevjerojatan je splet okolnosti, vjeruj mi, neću ti ga prepričavati jer bi predugo trajalo. Užasno je vruće i sparno. No kako je moja poetska vatra obrnuto proporcionalna Apolonovoj, danas ću se zadovoljiti time da ti pišem jednostavnom prozom. Uostalom i ja, poput gospodina Hugoa, volim kontraste: tako ti nakon poetske poslanice šaljem jednu proznu. Zbog nje ćeš zadrijemati, no ne i potpuno usnuti.

Dragi moj prijatelju, moram te izvijestiti o nečemu iznimno lijepom. Već sam uronio tijelo u vodu široke, duboke rijeke Seine. No ovdje nema ni borova, ni izvora svježee vode kojom možemo napuniti bocu, ni Cézannea bujne mašte, ni živahnih, škakljivih razgovora! I stoga sam uzviknuo, nosi se Seino, živjelo vino Palette i naši rajski izleti na obale rijeke.

Pariz je velik, obiluje rasonodom, spomenicima, šarmantnim ženama. Aix je malen, monoton, zloban, pun žena... (dragi me Bog prijeći da loše govorim o stanovnicama Aixa). No bez obzira na sve, Aix mi je draži od Pariza. Je li to zbog borova koji se povijaju pod lahorom, zbog suhih klisura, stijena naguranih jedne na drugu, poput Peliona na Ossu⁶, ili me jednostavno privlači pitoreskna provansalska priroda?

Nisam siguran, no ipak mi moj pjesnički zanos govori da strma stijena više vrijedi od netom obnovljene kuće, žamor

6 Pelion i Ossa su planine u Tesaliji, spominju se u grčkoj mitologiji.

valova od žamora velegrada, netaknuta priroda od one iscrpljene i umjetne. Možda me prijatelji koje sam ostavio u blizini rijeke Arc⁷ privlače zemlji *bouillabaisse*⁸ i *aioli* umaka? Jamačno nije samo to u pitanju.

Ovdje susrećem toliko mladih ljudi koji teže duhovnom, smatraju se boljim od drugih, vrednijim u odnosu na ostale glupane, da poželim ponovno susresti osobe čija mi je istinska priroda dobro poznata i koji, prije nego što bace kamen na drugog, razmisle bi li ga netko mogao baciti i na njih. Vidiš! Danas sam iznimno ozbiljan. Moraš mi oprostiti na upravo iznesenim površnim mislima: ali znaš, ako pažljivije promotriš svijet, primijetit ćeš da je nakrivo nasađen pa je stoga filozofiranje neizbjegžno. Dovraga i razum, živjelo veselje!

Kako napreduje zavođenje? Jesi li razgovarao s njom? Ah! Zloć moj, za to si posve sposoban. Mladiću, počeli ste se gubiti, napravit ćete neku mahnitost, no spriječit ću ja to doskora. Ne želim da išta naškodi mom Cézanneu.

Plivaš li? Zabavljaš li se? Slikaš li? Pišeš li poeziju? Čime se baviš? Matura? Sve u redu? Potopit ćeš sve učitelje. Moj Bože, što ćemo se dobro zabavljati. Imam lude ideje. Divovske, vidjet ćeš. (...)

Dovršio sam komediju naslovljenu *Enfoncé le pion*⁹. Ima tisuću i nešto stihova. Za praznike ćeš ih sve morati progutati: ti ćeš ih progutati, Baille će ih progutati, svi ćete ih progutati. Bit ću nemilosrdan. Uzalud ćete govoriti da vam je dosta, ja ću vam ih nuditi još. Donosim vam isporuku riječi. Neću vas smatrati izdajicama, unaprijed vas upozoravam: možete mi uzvratiti tako da se svi okupite, napišete novu

7 Osamdesetak kilometara duga rijeka u južnoj Francuskoj.

8 Tradicionalna provansalska riblja juha.

9 Komedija u tri čina, u stihovima, koju je Zola napisao tijekom srednje škole. Tekst nije sačuvan.

verziju Djevice Orleanske i njome napadnete moj aktivni život. Dragi Bože, je li moguće da pod nebeskim svodom postoji biće bezlično poput mene! Uskoro ću pisati pret-hodno spomenutim osobama.

Ne znam kako ću se snaći, uopće ne radim, no svejedno nemam ni trenutka slobodnog vremena za sebe. U pismima ti ništa ne govorim jer prikupljam priče koje ću donijeti u Aix. Danas je 14., dakle za samo dva mjeseca stižem. Neće to vrijeme proletjeti, no nekako će ipak proći. Pozdrav prijateljima i tvojim roditeljima. Pošalji mi, ako imaš vremena, neku slatku pjesmicu. To će me razonoditi i razveseliti. Što se mene tiče, za poeziju već neko vrijeme ne postojim.

Ali ti ćeš osvojiti nagrade! Kakvi će aplauzi pratiti dodjelu nagrada! A ja neću osjećati bolove zbog napora. Pokušavam osvojiti nagradu za pripovijedanje, ako u tome uspijem, bit će to sve. Što da kažem, nisu svi predodređeni da sjaje! Toliko budala ima da se čovjek s njima može bez srama družiti.

Čemu taložiti glupost na glupost? Držim da su četiri stranice dovoljne. Pričekaj da se nađem u tvojoj blizini pa ću ti pričati o svim svojim ludim idejama, toliko ih nikada nećeš čuti.

Dovršavam dakle ovo pismo, dragi moj prijatelju, upravo sam napisao ispit iz kemije, još sam uvijek posve zapanjen: ništa mi ne ide na živce kao kemija. Sve što je ženskoga roda na mene ima takav učinak (ipak moram završiti s nekom gluposti).

Doskora. Tvoj odani prijatelj.

Ponovno sam pročitao svoje pismo. Uistinu je glupo, nepovezano, nije napisano u duhu francuskoga jezika, bez stila je. Oprosti mi što ti njime param uši.

Sadržaj

- 7 Pisma Émilea Zole**
18 Kronologija života Émilea Zole
- Izabrana pisma**
- 29** Alfredu Aubertu, 21. ožujka 1858.
31 Paulu Cézanneu, 14. lipnja 1858.
34 Jean-Baptistinu Bailleu, 29. prosinca 1859.
37 Paulu Cézanneu, 5. siječnja 1860.
39 Paulu Cézanneu, 9. veljače 1860.
41 Paulu Cézanneu, 3. ožujka 1860.
45 Paulu Cézanneu, 5. svibnja 1860.
50 Paulu Cézanneu, 25. lipnja 1860.
53 Victoru Hugou, 8. rujna 1860.
56 Paulu Cézanneu, 5. veljače 1861.
60 Jean-Baptistinu Bailleu, 1. svibnja 1861.
64 Jean-Baptistinu Bailleu i Paulu Cézanneu,
18. rujna 1862.
67 Paulu Cézanneu, 29. rujna 1862.
69 Glavnom uredniku časopisa *La Revue du Mois*,
16. srpnja 1863.
70 Mariusu Rouxu, 5. prosinca 1864.
71 Julesu i Edmondu de Goncourtu, 3. veljače 1865.
72 Antonyju Valabrègueu, 24. rujna 1865.
74 Mariusu Rouxu, 4. prosinca 1865.
75 Numi Costeu, 14. lipnja 1866.
77 Numi Costeu, 26. srpnja 1866.
80 Mariusu Rouxu, 10. prosinca 1866.
81 Arsèneu Houssayeu, 12. veljače 1867.
83 Julesu i Edmondu de Goncourtu, 13. siječnja 1868.

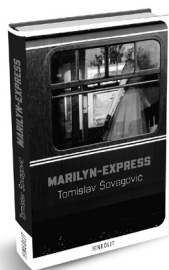
- 84** Julesu i Edmondu de Goncourtu, 23. siječnja 1868.
- 85** Ferragusu (Louisu Ulbachu), 31. siječnja 1868.
- 92** Mariusu Rouxu, 17. travnja 1868.
- 94** Sainte-Beuveu, 13. srpnja 1868.
- 96** Champfleuryju, 25. listopada 1868.
- 97** Gustaveu Flaubertu, 10. siječnja 1869.
- 98** Edmondu de Goncourtu, 27. lipnja 1870.
- 99** Louisu Ulbachu, 6. studenoga 1871.
- 103** Gustaveu Flaubertu, 2. veljače 1872.
- 104** Mauriceu Dreyfousu, 22. listopada 1872.
- 105** Marie Laurent, srpnja 1873.
- 106** Ivanu Turgenjevu, 29. lipnja 1874.
- 108** Gustaveu Flaubertu, 12. listopada 1874.
- 110** Alphonseu Daudetu, 9. studenoga 1874.
- 111** Edmondu de Goncourtu, 9. kolovoza 1875.
- 113** Paulu Alexisu, 13. kolovoza 1875.
- 114** Alphonseu Daudetu, 11. veljače 1876.
- 115** Ludovicu Halévyju, 24. svibnja 1876.
- 116** Albertu Millaudu, 3. rujna 1876.
- 117** Albertu Millaudu, 9. rujna 1876.
- 120** Alexandreu Parodiju, 24. listopada 1876.
- 121** Edmondu de Goncourtu, 19. prosinca 1876.
- 122** Gustaveu Flaubertu, 3. siječnja 1877.
- 124** Léonu Henniqueu, 26. siječnja 1877.
- 125** Augusteu Dumontu, 16. ožujka 1877.
- 127** Léonu Henniqueu, 2. rujna 1877.
- 129** Alexandrine Zola, 15. rujna 1877.
- 132** Gustaveu Flaubertu, 17. rujna 1877.
- 134** Paulu Bourgetu, 22. travnja 1878.
- 136** Gustaveu Flaubertu, 9. kolovoza 1878.
- 139** Léonu Henniqueu, 15. kolovoza 1878.
- 140** Gustaveu Rivetu, 8. veljače 1879.

- 141** Julesu Laffitteu, 16. svibnja 1879.
- 142** Luigiju Capuani, 27. svibnja 1879.
- 143** Julesu Laffitteu, 30. rujna 1879.
- 144** Paulu Alexisu, 6. listopada 1879.
- 147** Julesu Laffitteu, 3. veljače 1880.
- 148** Henryju Céardu, 9. svibnja 1880.
- 149** Henryju Céardu, 30. lipnja 1880.
- 150** Élieju de Cyonu, 21. veljače 1882.
- 152** Joris-Karlu Huysmansu, 10. svibnja 1883.
- 153** Henryju Céardu, 1. srpnja 1883.
- 154** Joris-Karlu Huysmansu, 20. svibnja 1884.
- 157** Henryju Céardu, 18. siječnja 1885.
- 158** Georgesu Charpentieru, 25. siječnja 1885.
- 159** Henryju Céardu, 22. ožujka 1885.
- 161** Paulu Cézanneu, 4. srpnja 1885.
- 162** Albertu Savineu, 15. listopada 1885.
- 165** Henryju Céardu, 11. studenoga 1885.
- 166** Léonu Henniqueu, 29. svibnja 1887.
- 167** Octaveu Mirbeauu, 23. rujna 1887.
- 168** Edmondu de Goncourtu, 13. listopada 1887.
- 169** Edmondu de Goncourtu, 21. travnja 1888.
- 170** Henryju Céardu, 31. svibnja 1889.
- 171** Henryju Céardu, 5. lipnja 1889.
- 172** Ernestu Renanu, 5. travnja 1890.
- 173** Henryju Céardu, 4. rujna 1890.
- 174** Stéphanu Mallarméu, 6. listopada 1890.
- 175** Louisu Galletu, 16. veljače 1891.
- 176** Fransu Netscheru, 28. lipnja 1891.
- 177** Andréu Maurelu, 30. lipnja 1891.
- 178** Augusteu Rodinu, 14. kolovoza 1891.
- 179** Jacquesu van Santen Kolffu, 4. rujna 1891.
- 181** Alfredu Bruneauu, 20. rujna 1891.

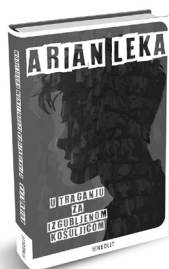
- 182** Andréu Antoineu, prije 14. lipnja 1892.
- 183** Jeanne Rozerot , 28. srpnja 1892.
- 184** Jeanne Rozerot, 5. kolovoza 1892.
- 186** Jeanne Rozerot, 16. kolovoza 1892.
- 190** Jeanne Rozerot, 22. kolovoza 1892.
- 191** Jacquesu van Santen Kolffu, 25. siječnja 1893.
- 194** Elyju Halpérine-Kaminskom, 8. veljače 1893.
- 195** Jeanne Rozerot, siječanj – svibanj 1893.?
- 196** Pietru Mazziniju, 27. lipnja 1893.
- 197** Jeanne Rozerot, 5. srpnja 1893.
- 199** Jeanne Rozerot, 13. srpnja 1893.
- 202** Augusteu Rodinu, 8. prosinca 1894.
- 203** Alexandrine Zola, 12. studenoga 1895.
- 205** Alexandrine Zola, 16. studenoga 1895.
- 208** Marcellinu Berthelotu, kraj 1895., početak 1896.
- 210** Edmondu de Goncourtu, 30. svibnja 1896.
- 211** Stéphaneu Mallarméu, 29. lipnja 1896.
- 212** Georgesu Clemenceauu, 19. siječnja 1898.
- 214** Jeanne Rozerot, 11. veljače 1898.
- 215** Jeanne Rozerot, 6. srpnja 1898.
- 216** Jeanne Rozerot, 18. srpnja 1898.
- 217** Fernandu Laboriju, 19. kolovoza 1898.
- 219** Jeanne Rozerot, 2. kolovoza 1898.
- 221** Alexandrine Zola, 6. kolovoza 1898.
- 223** Alexandrine Zola, 7. kolovoza 1898.
- 226** Alfredu Bruneauu, 21. kolovoza 1898.
- 229** Georgesu Charpentieru, 30. listopada 1898.
- 234** Fernandu Laboriju, 30. listopada 1898.
- 236** Denise Zola, 20. studenoga 1898.
- 237** Jacquesu Zoli, 30. studenoga 1898.
- 239** Alice Mirbeau, 15. prosinca 1898.
- 241** Jeanne Rozerot, 29. prosinca 1898.

- 244** Društvu ruskih pisaca u Sankt Peterburgu,
7. lipnja 1899.
- 245** Alfredu Dreyfusu, 6. srpnja 1899.
- 247** Eugèneu Fournièreu, 8. svibnja 1901.
- 248** Alfredu Dreyfusu, 8. svibnja 1901.
- 249** Jeanu Jaurèsu, 15. svibnja 1901.
- 250** Émilienu Liotardu, 29. ožujka 1902.
- 251** Alfredu Bruneauu, 25. rujna 1902.
-
- 255** **Korespondenti Émilea Zole**
- 265** **Izdanja Zolinih pisama**
- 267** **Bibliografija**
- 270** **Biografija autora**
- 272** **Biografija prevoditeljice**

Čitajte u našoj nakladi

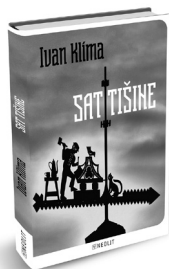
Tomislav Šovagović
Marilyn-express
Roman

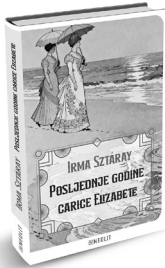
Arian Leka
U traganju za izgubljenom košuljicom
Roman

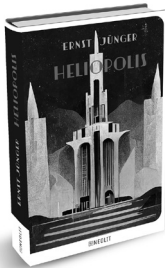
E. T. A. Hoffmann
Orašar i kralj miševa
Roman

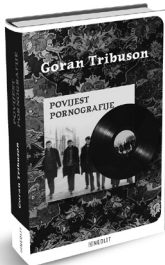
Ivan Klíma
Sat tišine
Roman

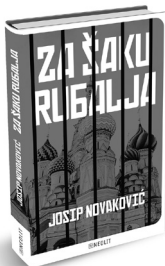
Irma Sztáray
**Posljednje godine carice
Elizabete**
Roman

Ernst Jünger
Heliopolis
Roman

Goran Tribuson
Povijest pornografije
Roman

Josip Novaković
Za šaku rubalja
Roman

nakladnik

Neolit
Katarine Zrinski 19
48 000 Koprivnica
www.neolit.hr
info@neolit.hr

za nakladnika

Marko Gregur

recenzenti

prof. dr. sc. Vanda Mikšić
izv. prof. dr. sc. Ana Gospić Županović

lektura i korektura

Franjo Nagulov

ilustracija na naslovnici

Freepik

dizajn i prijelom

Jasna Goreta

tisak

Denona, Zagreb

CIP zapis je dostupan u nacionalnom skupnom katalogu
knjižničnog sustava Bukinet pod brojem 991005935542909366.